ORĘDOWNIK POWIATU KOŹMIŃSKIEGO

Abonament:
kwartalnie: w ekspedycji . . . . 180.00 mk.
miesięcznie na poczcie . . . . 60.00 mk.
numer pojedyńczy . . . . 10.00 mk.

Dział urzędowy ⊟ nieurzędowy

Koźmin, sobota dnia 25-go lutego 1922 r.

Ogłoszenia:
wiersz nonparelowy lub miejsce jego . . . . . . 5.00 mk.
wiersz reklamowy w dziale nieurzędowym . . . . 10.00 mk.
Dla ogłaszających z poza powiatu 50 % więcej

Nr. 16 | **Za redakcję:** Dział urzędowy: Starostwo; nieurzędowy: E. Kraszewski w Koźminie. Wychodzi 2 razy tyg. Ogłoszenia przyjmuje sie do wtorku i piątku godz. 9 przedpoł. | **Druk:** ZAKŁAD GRAFICZNY EDWARDA KRASZEWSKIEGO w KOŹMINIE. Nakład własnej księgarni. Telefon 34. Adres telegraficzny: Orędownik Koźmin | **Rok 35**

Dział urzędowy

Nr. 84. **Obwieszczenie**

Ponieważ większa ilość pracodawców w handlu i przemyśle oraz posiedzicieli ziemskich do obowiązku zgłoszania zapotrzebowania wzgl. zgłaszania przyjętych wszelkiej kategorji pracowników do Państwowego Urzędu Pośrednictwa Pracy się niezastosowuje podaje się niniejszem pod uwagę odnośne rozporządzenie K. N. R. L. z dnia 24. 6. 1919 ogłoszone w Tyg. Urz. nr. 25 str. 131 w dosłownem brzmieniu:

Rozporządzenie
o obowiązku zgłoszenia zapotrzebowania wszelkiej kategorji pracowników.

Art. 1.

Przedsiębiorstwa handlowe i przemysłowe i posiedziciele ziemscy są zobowiązani zgłaszać do Biur Pośrednictwa Pracy

a) wszelkie wakujące miejsca z wyjątkiem miejsc dla terminatorów
b) prace przejściowe wymagające zatrudnienia większej liczby pracowników podając ilość zapotrzebowania pracowników, i to wedle zawodu i zarazem czas trwania pracy
b) każdego przyjętego pracownika wedle nazwiska, wieku i zawodu.

Art. 2.

Niezastosowanie się do powyższych przepisów podlega w drodze administracyjnej grzywnie do 3000 marek.

Poznań, dnia 24. czerwca 1919.
K. N. R. L.

Zwraca się zatem wszystkim interesowanym uwagę, iż powyższe rozporządzenie powinno być według rozporządzenia Minist. b. dzieln. pr. z dnia 14. października 1921 przestrzegane wzgl. niezastosowanie się do powyższego pociąga za sobą karę pieniężną przewidzianą w art. 2 powyższego rozporządzenie.

Koźmin, dnia 20. lutego 1922 r.

Państwowy Urząd Pośrednictwa Pracy w Koźminie.
Wujek, kierownik.

Nr. 85. **Obwieszczenie!**

Wyjazd górników i robotników z powiatu Koźminskiego do prac w kopalniach francuskich nastąpi w wtorek d. 28 lutego 1922 r. o godz. 4-tej po południu koleją z Koźmina do Poznania skąd po przekwalifikowaniu nastąpi dalszy transport do Francji.

Zwraca się uwagę, iż pożądani są przedewszystkiem górnicy zawodowi, którzy już kilka lat w kopalniach pracowali. Robotników do kopalń przyjmuje się w stosunku 1—3 przyjętych zawodowych górników.

Do wyjazdu jest potrzebne zaświadczenie z P. K. U. i wykaz osobisty z fotografią.

Robotników w wieku poniżej lat 20 na razie się nie przyjmuje. Zgłoszenia na wyjazd przyjmuje

Państwowy Urząd Pośrednictwa Pracy w Koźminie przy ul. Kaliskiej.
Wujek, kierownik

Nr. 86. **Licencja ogierów**

Poniżej podaję do ogólnej wiadomości zestawienie dot. licencjonowanych ogierów, które zostały 27-go stycznia 1922 r. przez komisję licencyjną wybrane.

L. bież.	Znamię ogiera: Nazwisko	Maść i znaki	Wiek	Wysokość	Pochodzenie	Nazwisko i miejsce zamieszkania właściciela	Miejsce pobytu ogiera w czasie rozpłodu	Cena pokrycia mk.	Orzeczenie komisji licencyjnej
1	Petrus	Kasztan, łysy przednia prawa noga biała i zadnie nogi białe	4	1,75	Nieznane	Goliński Marcin	w Kaniewie	5000	Powtórnie wybrany na powiat
2	Ahuherr	Śronek	8	1,75	Ojciec Mechanicus matka po Gauzlanie	Laschke Paweł	w Góreczkach	6000	Powtórnie wybrany na powiat
3	—	Karo-gniady, przednie białe pęciny i tylna prawa	$2^1/_2$	1,70	Ojciec Goldreich	Nowicki Jan	w Tatarach	5000	Wybrany na powiat
4	—	Kary-łysy, zadnie obie i przednie obie przeciny białe	3	1,68	Nieznane	Łąkowski Józef	w Staniewie	5000	Wybrany na powiat
5	—	Kasztan łysy, tylne i przednie nogi białe	4	1,72	Nieznane	Dudek Stanisław	w Tatarach	5000	Wybrany na powiat
6	Taukret II	Kasztan	4	1,68	Ojciec Taukret matka po Trompetrze	Czapski dom.	w Obrze	5000	Wybrany na powiat
7	Gero	Kary	7	1,70	Importowany Oldenburg	Baronowa Graeve	w Trzecianowie	8000	Powtórnie wybrany na powiat

Koźmin, dnia 20. lutego 1922 r. — L. dz. 87/22 St. I. —

Starosta, w z. Andrzejczak, starszy sekretarz powiatowy.

Nr. 87. Wedle postanowienia Kuratorjum Okręgu Szkolnego Poznańskiego Wydział II. zastosowanego do rozp. Min. Skarbu z dnia 8 XII. 21. nr. 18893/21 G. U. K. i zatwierdzonego przez Wielkopolską Izbę Skarbową. Kasy Skarbowe wypłacać będą pobory dla sił nauczycielstwa szkół powszechnych i wydziałowych począwszy od 1. IV. b. r. na podstawie miesięcznych zbiorowych i ewentl. dodatkowych list płatniczych.

Dla sił nauczycielskich urzędujących po za siedzibą Kasy wysyłać się będzie pobory pocztą i to:

a) do miejscowości z urzędami pocztowemi **przekazami czekowemi** P. K. O.
b) do miejscowości w który nie znajdują się urzędy pocztowe **przekazami pocztowemi.**

Wnioski o pobieranie poborów osobiście przez nauczycieli do a i b należy natychmiast przesłać do Kasy Skarbowej. Zaznacza się jednakowoż, że odbiór może nastąpić tylko osobiście a więc nie przez trzecią osobę.

Ministerstwo Skarbu zaznacza, że uznawać będzie się tylko takie wypłaty, które będą udokumentowane kwitem odbiorcy. Z powodu ciągłych zmian w poborach nie będzie się jednak mogło uzależnić wypłaty do przesłania kwitu przed wypłatą. Dlatego w następnem Dz. Urz. Okr. Szkln. Pozn. poleci Kuratorjum nauczycielstwu ażeby przesłało Kasom kwity na każdorazowe wypłacone pobory i to bez osobnego zawezwania go do tego z strony kasy.

Koźmin, dnia 13. lutego 1922 r.

Kasa Skarbowa.
Kopczyński, skarbnik

Nr. 88. **Komunikat P. K. K. P.**

Z powodu wzmianek w prasie P. K. K. P. wyjaśnia, że bilety okupacyjne po mk. $^1/_2$, 1, 2, 5, 10, 20, 50, 100, i 1000 z datą 9. grudnia 1916 r. podpisane przez Zarząd Gen. Gubernatorstwa Warszawskiego, znane pod nazwą „rzeszek“ albo „not Kriesa“, nie przestały być w Polsce prawnym środkiem płatniczym i winny być przyjmowane przy opłacie narówni z innemi biietami P. K. K. P. („Monitor Polski“ nr. 292 — 1921 r.

Polska Krajowa Kasa Pożyczkowa wyja[illegible], że zamieszczone w pismach wiadomości o tem, jakoby bilety I emisji mogły być jeszcze teraz, po terminie ostatecznym, wymieniane w P. K. K. P., nie są zgodne z prawdą.

Bilety I emisji utraciły już swoją wartość. („Monitor Polski“ nr. 28 — 1922 r.)

Powyższe do publicznej wiadomości.

Koźmin, dnia 20. lutego 1922 r.

Kasa Skarbowa
Kopczynski, skarbnik.

Nr. 80. Następujące osoby zamierzają z powiatu tutajszego wyprowadzić się na stałe do Niemiec.

1. Jurchner Karolina robotnica z Pogorzeli
2. Laube Elfrieda bez zawodu z Borku
3. Lewin Adolf Aron kupiec z Pogorzeli z rodziną
4. Tappe Katarzyna córka gospodarza z Głuchówka
5. Bergander August nadsatner pocztowy z Koźmina
6. Bergander Otton pomocnik listowy z Koźmina
7. Dittmar Franciszek osadnik z Elżbietkowa z rodziną
8. Maszak Jadwiga wdowa z Koźmina
9. Spender Hermann kowal z Sapieżyna z rodziną

Osoby i urzędy mające jakiekolwiek pretensje do powyższych osób, zechcą się w przeciągu 6 dni zgłosić na tutajszem Starostwie pokój nr. 3.

— Nr. dz. 1097/22 St. a. —

Koźmin, dnia 23. lutego 1922 r.

Starosta.

Obwieszczenia innych władz.

Nr. 90. 1. Ostatnie me obwieszczenie o rachunkach szkolnych nasunęło niektórym pp. rendantom wątpliwości, szczególnie, jak mają postąpić, gdy wogóle nowych podatków nie raportowano, tylko wydatki opłacane z zaliczek na nową repartycję jeszcze nie sporządzoną albo z pożyczek. W takim razie poda się jako dochód tylko remanent z roku zeszłego i dodatki państwowe a rozchód 9 miesięczny w całości, nadmieniając w końcowej uwadze, że rozchód pokryto zaliczkami na nową repartycję wzgl. pożyczkami rendanta lub kogo innego, a dochody te będą podane dokładnie dopiero w nowych rachunkach za rok bieżący. — Gdzie w ciągu roku rendanci się zmieniają, zaleca się, aby każdy z nich zrobił osobne zestawienie za swój okres urzędowania, wprzód pierwszy, potem drugi do końca roku. — Roczne zestawienia powinny być zawsze podpisane przez rendanta, a potem przejrzane i podpisane przez każdego członka dozoru.

2. Pragnąłbym zaopatrzyć wszystkie szkoły tak polskie jak i niemieckie w nowe wielkie mapy Polski Romera z nowemi granicami. Cena za egz. naklejony na grubszym papierze z wałkami wynosić będzie około 1600 mk. Gdzie fundusze kas szkolnych na to nie starczą, proszę pp. kierowników uzyskać zgodę dozoru i zamówienia przesłać do podpisanego razem z listami zmud.

Romera mapa Europy w tej samej cenie.

Bazewicza nienaklejona w mniejszym formacie: Mapa Polski z podziałem na województwa i powiaty 250 mk., Europy (73×108 cm) 400 mk., mniejsza 120 mk., mała 40 mk., atlas hist. Polski (12 map na 8 tabl.) 250 mk.

Koźmin, dnia 13. lutego 1922 r.

Inspektor szkolny.
Chojecki.

Dział nieurzędowy

Komunikaty

Renty wojskowe wypłaci poczta w poniedziałek 27. lutego b. r.

Żarty

Swietna Dyrekcjo! Jak to już zapewne Swietnej Dyrekcji wiadomo, budnik przy 87 kilometrze, Antoni Patrzaj Patrzaj umarł tego tygodnia. Ponieważ ja to samo co on, umiem zrobić, więc proszę bardzo pokornie o nadanie mi jego zmarłej posady.

(Kabaret) Wincenty Czujduch.

Wileńszczyzna częścią Polski

Sejm Wileński uchwalił wczoraj w poniedziałek olbrzymią większością głosów formułę [orzeczeniową w brzmieniu, jakie podalismy przed kilku dniami; przeszły jedynie niektóre drobne poprawki, niemające zasadniczego znaczenia. Tak więc aktem swobodnej woli olbrzymiej większości swych mieszkańców Wileńszczyzna stała się „częścią składową Rzeczypospolitej". O dokonaniu się tego historycznego faktu podajemy poniżej najważniejsze telegramy:

Wilno, 20. 2. (Tel. „Głosu Por.") Dzisiaj Wilno przeżywało jeden z najpiękniejszych swoich dni. Sejm był wypełniony: stawili się wszyscy posłowie w komplecie, loże dyplomatyczne były pozajmowane a galerje formalnie uginały się od natłoku publiczności. Na sali dawał się wyczuwać nastrój uroczysty, zdradzający wielką chwilę o doniosłości dziejowej.

Rozpoczęto głosowanie nad każdym punktem z osobna, przyczem co do poszczególnych punktów wstrzymywali się od głosowania socjaliści, demokraci, grupa Mickiewicza oraz grupa Chomińskiego. Nad całością głosowała również grupa Chomińskiego; wstrzymali się socjaliści, demokraci za wyjątkiem Adamowicza), grupa Mickiewicza oraz Wędziagolski (P. S. L.)

Zaraz potem marszałek Łokuciewski oświadczył: **„od tej chwili jesteśmy częścią składową Rzeczypospolitej"!**

Na sali zerwała się burza oklasków. Zapanował niebywały wprost entuzjazm. Posłowie wszyscy powstali z miejsc i można było zauważyć wielu z posród nich, jak ze łzami w oczach ściskali sobie ręce, powtarzając słowa: „Do Polski! Do Polski!"

Marszałek Łokuciewski wyszedł na balkon i zawiadomił tłumnie zebraną publiczność o rezultacie głosowania, co zostało powitane z niekłamanym entuzjazmem. Następnie po odśpiewaniu „Roty" cały sejm ruszył w uroczystym pochodzie przez Pohulankę, ulicę Trocką, Wileńską i Mickiewicza do katedry, gdzie ks. Kulesza wygłosił okolicznościowe przemówienie, poczem arcybiskup Hryniewiecki odprawił uroczyste nabożeństwo, podczas którego odśpiewano „Te Deum."

W i l n o, 20. 2. (Pat). Uchwała zasadnicza przyjęta została 96 głosami przeciw 6 wstrzymującym się od głosowania. Wstrzymali się mianowicie od głosowania P. P. S. i grupa Mickiewicza.

Po zakomunikowaniu wyniku uchwał wśród zebranych zapanował nieopisany entuzjazm. Wszyscy posłowie powstali z miejsc i odśpiewali rotę, 3 posłowie zawieszają w sali nad marszałkiem sztandar Rzeczypospolitej Polskiej.

Publiczność zgromadzona przed gmachem sejmowym wznosi niemilczące okrzyki a orkiestry grają hymn narodowy.

Mały błąd.

— Gratuluję ci, Staszek, słyszałem, że się zaręczyłeś.

— Dziękuję, dzięk[illegible].

— Podobno bierzes[illegible] dny mająteczek i piękną dziewuchę... dużo tam tego?

Pięć milionów.

— To dziwne że ona ciebie chciała, chyba musi mieć jakiś mały błąd.

— A tak ten błąd ma dopiero dwa miesiące.

(Kabaret)

Ruś Czerwona

czyli województwo Ruskie obejmuje całą południową przestrzeń między Dniestrem i Sanem i dzieliła się na 6 ziem tj. L w o w s k ą, K a l i s k ą Ż y d a c z o w s k ą, P r z e m y s k ą, S a n o w s k ą, C h e ł m s k ą. Czerwoną Rusią nazywała się ta część kraju już w najdawniejszych czasach, a to dla odróżnienia od dwuch wielkoruskich prowincji b i a ł e j i c z a r n e j Rusi.

Powodem ozaczenia c z e r w o n e j była według jednych k r w i s t a k o m p l e k c j a mieszkańców, drudzy znajdują je w częstych najazdach nieprzyjaciela i wynikającego ztąd k r w i r o z l e w u, — inni zaś jeszcze wyprowadzają tę nazwę od szczególnego gatunku owadu c z e r w c e m (Coccus polonikus) zwanego.

Czerwiec jest owad drobny, okrągły, miękki, ciemno czerwony z dziesięciu przegubów złożony. Różne są jego gatunki; szczególniej zaś p o l s k i m c z e r w c e m zwany znajduje się na korzonkach Kosmyczka (P i l o s e l l a), biedrzeńca (P i m p i n e l l a) i ziela zwanego u Lineusza S c h e r a n t h u s (C z e r w i e c). Wielu zwykło, niektóre gatunki roślin od imienia tych owadów, które niby ziarnka czerwone wyglądają, nazywać czerwcami. Czerwiec jest owad jajorodny: najprzód z jaja na początku lata wychodzi drobna gąsieniczka (wąsionka) o sześciu nogach, ta się przyczepia do jednej z powyższych roślin w miesiącach maju i czerwcu, zwija się w kłębek fioletowej barwy, przez niejaki czas trwa bez poruszania się, rośnie i pęcznieje, i to jest tego owadu poczwarku pospolicie c z e r w c e m zwana, z którego się robi farba czerwona w rozmaitych odcieniach. Czerwiec stanowił kiedyś znaczną gałęź przemysłu mieszkańców tego kraju — dziś jest zupełnie zaniedbany. — Od tego owadu dostał też nasz miesiąc Czerwiec swą nazwę.

Ruch w Towarzystwach

Członkom „Stowarzyszenia Urzędników Państwowych, Komunalnych i Samorządowych na powiat Koźmiński — T. z. w Koźminie", komunikuje się niniejszem co następuje:

I. Na walnem zebraniu Stowarzyszenia w dniu 5. lutego br. powzięto następujące uchwały:

1. Członkami Stowarzyszenia mogą być także urzędnicy emeryci i wdowy po urzędnikach.

2. Miesięczne składki do Stowarzyszenia wynoszą dla urzędników:

a) klasy VI. do IX. włącznie . . . . mk. 150,—
b) klasy X. do XII. oraz od 3. stopnia n. f. wzwyż . . . . mk. 125,—
c) niższych funkcjonarjuszow 1. i 2. stop. mk. 100,—
d) emeryci i wdowy po urzędnikach płacą miesięcznie **25,—mk.** składki — tylko do Stowarzyszenia, nie otrzymują jednakże pisma „Głos Urzędnika Polskiego".

3. 10 000,—mk. z czystego zysku przekazano na fundusz pogrzebowy członków Stowarzyszenia, z którego pokrywać się będzie koszty zakupu wieńcy i mszy św. dla zmarłych członków oraz koszty podróży delegatów na pogrzeb członków pozamiejscowych Stowarzyszenia.

II. Dla zaoszczędzenia wydatków na portorję podaje się niniejszem do wiadomości, że wszyscy kandydaci, którzy do dnia 6. lutego b. r. zgłoszenie członkostwa sekretarzowi Stowarzyszenie doręczyli dnia 6. lutego b. r. przez Zarząd przyjęci zostali.

III. Czonków zalegających z składkami i wstępnem uprasza się, aby zaległości niezwłocznie na rece skarbnika Stowarzyszenia p. skarbnika Kasy Skarbowej Kopczyńskiego w Koźminie (Starostwo, pokój 16) uiścili, gdyż ze składek wymienionych powyżej pod punktem I. 2. a, b i c po 100 mk. od członka miesięcznie Stowarzyszenie wysłać musi do Związku w Poznaniu.

Przewodniczący Drzemczewski Starszy naczelnik poczty

Sekretarz Andrzejczak Starszy sekretarz pow.

W naszym rejestrze handlowym A. zapisano dzisiaj po Nr. 2. co następuje:

Ludwik Krystek, Garbarnia w Koźminie.

Właść. Ludwik Krystek, właść. Garbarni w Koźminie. Leonowi Krystkowi w Koźminie udzielono prokurę.

Koźmin dnia 22 lutego 1922 r.

Sąd powiatowy.

W naszym rejestrze handlowym Oddział A. zapisano dzisiaj pod Nr. 4. co następuje:

Dom Towarowy Koźmin.

Właść. Jan Rybiński, kupiec w Koźminie.

Koźmin, dnia 23 lutego 1922 r.

Sąd powiatowy.

W naszym rejestrze handlowym Oddział A. zapisano dzisiaj pod Nr. 3. co następuje:

Antoni Lissowski, Koźmin

Właść. Antoni Lissowski, kupiec w Koźminie.

Koźmin, dnia 23. lutego 1922 r.

Sąd powiatowy.

W naszym rejestrze handlowym Oddział A. zapisano dzisiaj pod Nr. 139. (Hellmuth Mozes, Koźmin.) Firma została wymazaną.

Koźmin, dnia 23. lutego 1922 r.

Sąd powiatowy.

Członkom Związku Inwalidów Wojennych w Koźminie

a zwłaszcza pozamiejscowym do wiadomości, iż towary nadeszły.

Ceny za takowe są **Cukier 160,—mk. za funt, mydło „Blask" 95,—mk za stukę. zapałki 9,—mk. za pudełko** i można je odebrać **w niedzielę dnia 25 lutego br.** w godz. od 1—5 w lokalu p. Mrozkowiaka. Zarząd.

Zapisujcie Orędownik

powiatu Koźmińskiego.

Kartę zamówień z numeru 15-go niniejszem się unieważnia.

Wydawnictwo.

Odciąć. wypełnić i oddać listowemu!

Zamówienie!

Zamawiam niniejszem „Orędownik powiatu Koźmińskiego" na miesiąc marzec 1922 r. za 60,— mk.

Podpis ....

Adres ....

Kwit pocztowy

Powyższą sumę zapłacono.

.............................., dnia .... 192..